

EESTI LINNADE JA VALDADE LIIDU VOLIKOGU KOOSOLEKU PROTOKOLL nr 2

Tallinnas 11.06.2024, Sokos Hotel Viru konverentsikeskuses
Algus kell 13.00, lõpp kell 15.40

Koosoleku juhatajad: Urmas Klaas ja Mihkel Juhkami
Protokollija: Inga Köster

Volikogu koosolekule registreerus 33 hääleõiguslikku volikogu liiget ja nende asendajat, puudus 86 esindajat või asendajat.

OTSUSTATI kinnitada järgmine päevakord:

1. Tallinna Linnavolikogu otsus uue esindaja nimetamisest ELVL juhatusse

Veikko Luhalaid, ELVL tegevdirektor

2. Regionaalminister Piret Hartmani ettekanne koostööst KOV-idega

Piret Hartman, regionaalminister

3. Hariduskulude analüüsi tutvustamine

Jaak Aaviksoo, Haridus- ja Teadusministeeriumi hariduskulumudeli arendamise konsultant

4. ELVL 2023. a majandusaasta aruande ja revisjonikomisjoni kontrollakti kinnitamine

Veikko Luhalaid, ELVL tegevdirektor; ELVL revisjonikomisjoni esimees

5. Muudatused liidu eelarveläbirääkimiste tööriühmades

Jan Trei, ELVL asedirektor

Päevakorrapunkt 1

Tallinna Linnavolikogu otsus uue esindaja nimetamisest ELVL juhatusse

Kuulati Veikko Luhalaidi informatsiooni Tallinna Linnavolikogu otsusest, millega Tallinn nimetas uued esindajad liidu volikogusse ja üldkoosolekule. Sama otsusega nimetati juhatuse liikmeks Kaarel Oja (Tallinna abilinnapea).

Mihhail Kõlvart on esitanud Liidu volikogule avalduse enda tagasi kutsumiseks Liidu juhatuse esimehe kohalt ning lõpetada talle Liidu volikogu 12. aprilli 2022 otsusega määratud hüvitise maksmine.

OTSUSTATI: (poolt 31, vastu ja erapooletuid ei ole)

1.1 Kutsuda ELVL juhatuse liikme ja juhatuse esimehe kohalt tagasi Mihhail Kõlvart ning lõpetada talle Liidu volikogu 12. aprilli 2022 otsusega määratud hüvitise maksmine.

1.2. Tulenevalt ELVL põhikirja punktist nr 37 ja Tallinna Linnavolikogu otsusest 16.05.2024 nr 70 nimetada Tallinna poolt liidu juhatuse liikmeks Kaarel Oja.

Päevakorrapunkt 2

Regionaalminister Piret Hartmani ettekanne koostööst KOVidega

Kuulati Piret Hartmani ettekannet.

Riigil ja kohalikel omavalitsustel on palju ühiseid eesmärke:

- Tugevad kohalikud omavalitsused ja regionaalse ebavõrdsuse vähendamine
- Rahastamismudeli muutmine ning sellega seotud tegevused
- Koostöö partnerministeeriumitega

- Hariduslepe
- Hooldereform
- Rohekoridor
- jne
- Halduspoliitika tulevikustrateegia
- Koostöö ELVLiga ning tihe kontakt omavalitsustega

On omavalitsusi, kes saavad paremini hakkama ja neid, kellel on keerulisem. Lõhed ja ebavõrdsus erinevate KOVide vahel (sissetulekud, töötuse määr, eakate suurem osakaal jm) süvenevad.

Ministeeriumis on tegeletud KOVide rahastamismudeli ümbervaatamisega. Aruteludeks on kohtunud omavalitsusjuhtidega ja kogutud omavalitsuste tagasisidet. Valitsuskabinetis on kokkulepe rahastamismudeli muutmise osas tehtud ja eelnõu on Riigikogus esimese lugemise läbinud. Teine ja kolmas lugemine toimuvad sügisel.

Valitsuses kokkulepitud rahastamismudeliga kaasnevad mitmed erinevad muudatused, et suurendada KOVide autonoomiat, leida teisi sissetulekuallikaid, CO2 meetmest taristu toetamine jm. Abistada soovitakse KOVe, kelle eelarve osas toimub aeglustamine. Muudatused soovitakse ellu viia selle ja järgmise aasta jooksul. Määruse projekt peaks valmima augustikuu jooksul.

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium (REM) teeb tihedat koostööd teiste ministeeriumitega, kuna neis tegeletakse samuti regionaalpoliitikaga. REMi nägemus on, et ministeeriumid ühiselt peaksid ette valmistama eelnõusid, mis puudutavad KOVe. Näiteks puudutab Hariduslepe olulisel määral KOVe ning REM soovib selles protsessis kaasa rääkida.

Samuti mõjutab KOVe suurel määral Hooldereform ja ka selles osas on REMil tahe kaasa rääkida.

REM jälgib erinevate meetmete jaotamist erinevate Eesti piirkondade vahel. Näiteks on kokkulepe valitsuses, et ettevõtlus- ja keskkonnametmetest liiguks 40% „kuldsest ringist“ väljapoole.

Halduspoliitika reforme ei tohiks teha ajal, kui riik on kriisis vaid ajal, kui riigil toimib stabiilselt. Aga arutelud tulevikustrateegia osas ministeeriumis on alanud ja KOVide ette tullakse nägemusega/ettepanekutega augustis-septembris.

Nagu REMil, on ka teistele ministeeriumitele koostöö ELVLiga väga oluline. Ootused ELVLi osas on suured ja kindlasti saaks ELVL olla sisukam ja tugevam.

Piret Hartman sõnas, et omalt poolt ta toetab ELVLi ja soovib tihedamalt külastada erinevaid KOVe kohapeal.

OTSUSTATI: Võtta informatsioon teadmiseks.

Päevakorrapunkt 3

Hariduskulude analüüsi tutvustamine

Kuulati Jaak Aaviksoo ettekannet hariduskulude analüüsist.

Rahvusvahelises võrdluses ületavad Eesti suhtelised hariduskulud teiste EL riikide hariduskulusid umbes veerandi võrra, olles võrreldaval tasemel Soomega. Eesti on EL tipus hariduskulude osakaalu poolest valitsussektori kogukuludes. Kulude osakaalu kasvatamine on poliitiliselt vähetõenäoline.

Hariduskuludest üle poole moodustavad alus- ja üldharidus, rahvusvahelises võrdluses on märkimisväärselt kõrge alushariduse osakaal, madalam on kutsehariduse osakaal. Mõnevõrra ületavad keskmist rahvusvahelist taset ka huvihariduse ja haridusteenuste kulud.

Kulude struktuuris on rahvusvahelises võrdluses suur osakaal investeeringutel ja suhteliselt väiksem osakaal õpetajate tööjõukuludel.

Üle poole hariduskuludest teevad KOVi, kelle tuludest arvestatava osa moodustab toetusfondi rahastus Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kaudu, Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) rahastus jääb alla 10% ja on võrreldav erasektori panusega (lasteaiatasud, ringirahad jms). Alushariduse kulud on pea 100% KOVi kanda. Kulude osakaal hariduskuludes kasvab. Toetusfondi ja HTM rahastus on sihtotstarbeline (12+ sihtotstarvet), mis ei võimalda raha paindlikult kasutada.

Toetusfondi maht suhtena SKPsse on läbi aastate kasvanud.

KOVi töötajate keskmised palgad muutuvad suures vahemikus, 77% kuni 120% kesmisest, mis oli 1406 eurot kuus. See struktuur on püsinud läbi 20 aasta.

Üldharidusõpetajate keskmised palgad ületavad teiste töötajate palku erinevalt – jõukamates KOVis vähem ja nõrgemates rohkem.

Eesmärk tagada üle Eesti kõigile ühtne palk ei ole realiseerunud, erinevused on üle 30% (kõigil töötajatel üle 50%).

Lasteaiaõpetajate palgad sõltuvad väga vähe teiste töötajate palkadest.

KOVi omapanus üldhariduskuludesse kõigub suurtes piirides (30-120%) ega sõltu olulisel määral KOVi jõukusest.

Alushariduse kulud on suhteliselt kõrged, eelkõige tingituna kõrge teenusestandardist, sh investeeringute suurest osakaalust.

Alushariduse kulud lapse kohta on kõrgemad jõukamates KOVis.

Üldhariduses on jooksevkulud õpilase kohta vahemikus 3500 eurot aastas jõukamates KOVis kuni 5000 eurot aastas õpilase kohta nõrgemates KOVis, keskmisena 4200 eurot aastas.

Investeeringute osakaal (KOVis 14% kogukuludest) on ligi kaks korda kõrgem kui EL keskmine. Õpetajate tööjõukulude osakaal jooksevkuludes jääb alla rahvusvahelisele tasemele.

Üldised järeldused:

- Hariduse rahastamine ja sellest tulenev kulude struktuur on kujunenud isevooluliselt, ilma selge haridusökonoomilise vundamendi ja asjakohaste kulumudeliteta. Hariduse rahastamine on fragmenteerunud, puudub tagasiside kulutuste tulemuslikkusele.
- Hariduse rahastamises kuhjuvad pinged on eelkõige valdkondades, kus puudub õiguste, kohustuste ja vastutuse selge jaotus eri osapoolte vahel.
- Hariduskulude süsteemsem juhtimine (nii riigi kui KOVi tasandil) võimaldaks lahendada suurema osa struktuursetest probleemidest, sh viia õpetajate palga soovitava tasemele.
- Sotsiaal-majanduslikud erinevused KOVi vahel ei võimalda ühtse üleriikliku kulumudeli, sh õpetajate riiklike palgatasemetega, tulemuslikku rakendamist.
- Seni rakendatud investeeringute poliitika ei ole jätkusuutlik – kulude tase on kõrge, samas kuhjub vajadus amortiseeruva taristu renoveerimise järele.

Mõningad soovitusel:

- Kehtestada seaduse tasemel selge tööjaotus eri osapoolte vahel, sh järgides põhimõtet, et õigused, kohustused ja vastutus oleksid ühes kohas. Lähtekoht: alus-, põhi- ja huviharidus KOVi vastutusele, kesk-, sh kutsekesk-, ja kõrgharidus riigile. Põhjendatud juhtudel halduslepingutega reguleeritud tööjaotus koos rahastamisega. Erakoolide toetamine viia vastutaja pädevusse.
- Vastutusvaldkonnas tuleb rahalised vahendid tagada tulubaasis, mitte sihtotstarbeliste eraldistena (senine hariduse toetusfond viia üle tasandusfondi).
- Alushariduse kulude kasvu, sh investeeringute kontrolli alla saamiseks analüüsida teenusestandardeid ja viia sisse (soovituslikud) kulumudelid. Omaosaluse diferentseerimine.
- Keskkhariduse tasemel kujundada (koostöös KOVidega) välja ühtselt hallatud üleriigiline haridusvõrk.

- Tugevdada HTM kvaliteedijärelvalve funktsiooni vähendades ühtlasi fragmenteeritud riiklikke rahastusinstrumentide arvu..

OTSUSTATI: Võtta informatsioon teadmiseks.

Koosolekut asus juhatama Mihkel Juhkami.

Päevakorrapunkt 4

ELVL 2023. a majandusaasta aruande ja revisjonikomisjoni kontrollakti kinnitamine

Veikko Luhala tegi ülevaate 2023.a majandusaasta aruandest. Liikmemaksu pole tõstetud 2020. aastast, aga liidu jätkusuutlikkuse tagamiseks oleks see väga vajalik.

Bilansipäeva seisuga oli liidu arveldusarvel 544 445 eurot, mida on võrreldud nii panga kui ka raamatupidamise andmetega. Nimetatud summa sisaldab riigipoolse sihtfinantseerimise jääke ja kohustuste katteallikaid kokku summas 203 942 eurot. ELVL 2022. aasta majandusaasta bilansimahuks kujunes kokku 843 090 eurot ja aruandeaasta tulemiks miinus 250 865 eurot. Negatiivse tulemi tingis tegevuskulude vahe katmine varasemate perioodide rahaliste vahendite arvelt, mida ei kata laekuv liikmemaks ja sihtfinantseerimisest ületulevad kohustused, mille rahaline kate ei kajastu vaadeldava perioodi tuludes.

Audiitor on majandusaasta aruande üle vaadanud ja esitatud kokkuvõtte kohaselt tõdeb, et ülevaatusel põhjal ei saanud me teadlikuks millestki sellisest, mis paneks meid uskuma, et raamatupidamise aastaaruanne ei esita kõigis olulistel osades õiglaselt Eesti Linnade ja Valdade Liidu finantsseisundit seisuga 31.12.2023 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Liidu revisjonikomisjon kontrollis 2023.a finants-majandustegevust.

Revisjonikomisjon tutvus Eesti Linnade ja Valdade Liidu (ELVL) 2023. aasta majandusaasta aruandega, eelarve täitmisega, küsis juhtkonnalt põhivarade ja seotud osapoolte kohta ning kuulas büroo esindajate selgitusi.

Revisjonikomisjon juhtis tähelepanu sellele, et Liidu aastane liikmemaks summas 889 234 eurot ei kata eelarvelisi kulusid. Viimaste aastate positiivseid eelarveid on võimalik koostada olnud tänu rahalise reservi olemasolule, mis on taganud likviidsuse ja võimaldanud hoida liidu liikmemaksu 2020. aasta tasemel.

Revisjonikomisjoni ettepanek ELVL 2023. aasta majandusaasta aruande osas volikogule on – kinnitada MTÜ Eesti Linnade ja Valdade Liidu 2023. aasta majandusaasta aruanne.

Allar Haljasorg tegi majandusaasta aruande osas mõned märkused.

Aruande lk 3 on toodud välja mõned suhtarvud sh omakapitali rentaablus (aruandeaasta tulem/netovara). Milleks me seda vaatame? See on ebamõistlik suhtarv. Liidu netovara ei genereeri tulu, me saame tulu liikmemaksuna/toetustena. Meie eesmärk ei ole suurt tulemit teenida vaid kokku panna plaan, et targalt kulutada või investeerida.

Lk 11 sõnastuse osas asendada sõna „ettevõtte“ sõnaga „liit“ või „MTÜ“.

Ettepanek - Liidu likviidsus oli 2023. a bilansi järgi väga hea. Kas on olnud mõtteid, et kui Liidul igapäevaseks majandamiseks ei kulu kõiki vahendeid, siis panna osa rahast tähtajalisele hoiusele, et teenida täiendavat finantstulu? Pangad pakuvad häid tingimusi, sest selline hoius on madala riskitasemega.

Koosoleku juhataja tänas A. Haljasorgu tegi ettepaneku võimalusel aruande sõnastust täpsustada ja vabade vahendite hoiustamise teemaga tegeleda juhatuses.

OTSUSTATI: (33 poolt, vastu ja erapooletuid ei ole)

4.1 Kinnitada MTÜ Eesti Linnade ja Valdade Liidu 2023. aasta majandusaasta aruanne.

4.2 Kinnitada Eesti Linnade ja Valdade Liidu 2023. aasta finants-majandustegevuse aruanne.

Päevakorrapunkt 5

Muudatused liidu eelarveläbirääkimiste töörühmades

Jan Trei tutvustas ettepanekuid muudatustest töörühmades ja selgitas, et töörühmadesse liikmete nimetamine ei ole omavalitsuspõhine. Kõik liidu liikmed võivad oma liikmeid töörühmadesse esitada. Oluline on, et nimetatud esindajad osalevad aktiivselt töörühma tegevuses.

Liidu esindajad riigieelarve läbirääkimistel valitsuskomisjoniga

Kutsuda töörühma liikmest tagasi Mihhail Kõlvart ja nimetada töörühma liikmeks **Kaarel Oja**, Tallinn

Hariduse ja noorsootöö valdkonna töörühm

Nimetada töörühma liikmeks **Katrin Parve**, Saku vald

Töö-, sotsiaal- ja tervise töörühm

Kutsuda töörühma liikmest tagasi Liivi Vares ja nimetada töörühma liikmeks **Kairit Kaaleste**, Viru-Nigula vald

Keskkonna töörühm

Kutsuda töörühma liikmest tagasi Kristiina Kupper ja nimetada töörühma liikmeks **Meelis Uustal**, Tallinn

Ruumi, elamumajanduse ja maade töörühm

Kutsuda töörühma liikmest tagasi Annika Jõgima ja nimetada töörühma liikmeks

Ivari Rannama, Rae vald

Koosoleku juhataja tegi ettepaneku, et järgmisel volikogu koosolekul büroo teeb ülevaate, millistel alustel töörühmadesse liikmeid esitatakse.

Koosoleku juhataja pani korraga hääletusele eelpool nimeliselt loetletud muudatusettepanekud järgmistes töörühmades: Liidu esindajad riigieelarve läbirääkimistel valitsuskomisjoniga; hariduse ja noorsootöö valdkonna töörühm; töö-, sotsiaal- ja tervise töörühm; ruumi, elamumajanduse ja maade töörühm

OTSUSTATI: (22 poolt, vastu 0, erapooletuid 1). Kinnitada muudatused hääletusele pandud töörühmade osas vastavalt ettepanekutele.

Koosoleku juhataja pani hääletusele järgmise ettepaneku: Kutsuda keskkonna töörühmast tagasi Kristiina Kupper.

OTSUSTATI: (22 poolt, vastu 0, erapooletuid 1). Kutsuda keskkonna töörühmast tagasi Kristiina Kupper.

Koosoleku juhataja pani hääletusele järgmise ettepaneku: Nimetada keskkonna töörühma liikmeks Meelis Uustal

OTSUSTATI: (12 poolt, vastu 1, erapooletuid 7). Nimetada keskkonna töörühma liikmeks Meelis Uustal

/allkirjastatud digitaalselt/
Urmas Klaas
koosoleku juhataja

/allkirjastatud digitaalselt/
Mihkel Juhkami
koosoleku juhataja

/allkirjastatud digitaalselt/
Inga Köster
protokollija